

In cursief en rood toegevoegde antwoorden voorafgaand aan second opinion grondwaterproblematiek d.d. 28 maart 2024

- **Vragen 21 december 2023 en antwoorden 2 januari 2024**

U stelde in de raadsvergadering van 21 december vragen over wateroverlast in Aerdenhout. Wij hebben toegezegd de vragen schriftelijk te beantwoorden.

- *In onze gemeente hebben we vanwege de bijzondere bodemstructuur en de ligging in de duinen te maken met kwel, wel en rel. Bouwprojecten kunnen de loop van al dan niet ondergrondse stromen verstoren. Wij hebben vernomen dat een eeuwenoude rel die loopt vanaf oa Koeduinweg naar Haringbuys is dichtgegooid op Haringbuys en dat er oa als gevolg daarvan op de Koeduinweg een gigantisch grondwaterprobleem is. Een bewoner heeft ons verteld dat in het souterrain het water naar binnen spuit door een gat. Hij heeft begrepen dat de gemeente niets doet, terwijl hij heeft geconstateerd dat er ergens iets goed fout zit bij de afwikkeling of afvoer van de waterstroom via de rel in zijn buurt. Het stromen stopt en zorgt voor enorme overlast. Nu is onze vraag: de gemeente is verantwoordelijk voor een goede grondwaterstand. Wat gaat u hieraan doen?*
Wij zijn niet op de hoogte van een grondwaterprobleem in de Koeduinweg en omgeving. De grondwaterstand is daar weliswaar iets hoger dan andere jaren maar is in openbaar terrein nog steeds ten minste 80 centimeter onder het maaiveld. Een grondwaterstand lager dan 70 centimeter onder het maaiveld beschouwen wij als een goede grondwaterstand.
De gemeente is voorts niet verantwoordelijk voor de grondwaterstand op particulier terrein, dat is de eigenaar. De eigenaar is ook zelf verantwoordelijk voor de bouwkundige staat van zijn woning, inclusief de waterdichtheid daarvan. Er lijkt hier sprake te zijn van een bouwkundig gebrek aan het souterrain, waarvoor de eigenaar dus zelf aan zet is. Voor een uitgebreide beschrijving van de verantwoordelijkheden en zorgplicht van de gemeente verwijzen wij graag naar hoofdstuk 2 en 3 van het bijgevoegde Grondwaterbeleidsplan gemeenten Bloemendaal en Heemstede 2022-2026.
- *En: kan het zijn dat het niet alleen komt door Haringbuys maar ook omdat ergens anders iemand de rel heeft dichtgezet?*
Bij de aanleg van de infrastructuur op het voormalige Haringbuysterrein zijn sloten aangelegd en verbreed. Daarmee is de waterafvoer verbeterd, het is naar onze mening dan ook uitgesloten dat die aanleg een negatief effect heeft gehad op de grondwaterstand in het algemeen, en zeker op de omgeving van de Koeduinweg aangezien het maaiveld daar ruim 3 meter hoger ligt.
- *Of heeft het te maken met het bouwplan aan de Boekenroodeweg?*
Ook daarvan zien wij geen negatieve invloed op de grondwaterstanden in het bovenliggende gebied.
- *Wie houdt die rellen in de gaten?*
Voor zo ver rellen een functie hebben in het afvoersysteem zijn die opgenomen in de legger oppervlaktewateren van het hoogheemraadschap van Rijnland. Rijnland houdt toezicht op het functioneren van die watersystemen. Het onderhoud berust doorgaans bij de kadastraal eigenaar. In de legger is in de omgeving van de Koeduinweg geen rel opgenomen. Er is alleen oppervlaktewater in de omgeving van de Teding van Berkhoutlaan. Voor zo ver er al sprake is (geweest) van een rel in de omgeving van de Koeduinweg ligt die bijna geheel op particulier terrein en heeft die geen functie in het

watersysteem. De gemeente en het hoogheemraadschap houden er dan ook geen toezicht op.

- *Wat hebt u zelf onderzocht?*

In het grondwaterbeleidsplan en het grondwaterbeheerplan 2022-2026 zijn de resultaten van onderzoeken naar risicogebieden voor hoge en lage grondwaterstanden opgenomen. De omgeving Koeduinweg is geen risicogebied.

- *Wij maken ons grote zorgen over waterproblemen in deze gemeente en het beperkt zich echt niet alleen tot Koeduinweg. Bent u bereid een deskundig bureau onderzoek te laten doen naar de problemen die te maken hebben met de hoge waterstand in de duinen in combinatie met rellen/kwel enz?*

Wij monitoren de grondwaterstanden in de bebouwde kommen voortdurend met een netwerk van peilbuizen. Ook registreren we de meldingen van wateroverlast. Wij laten binnen de planperiode van het grondwaterbeleidsplan nader onderzoek doen naar het functioneren van het grondwatermeetnet en de drainagesystemen. Als uit de monitoring en/of meldingen blijkt dat er nieuwe risicogebieden voor structurele grondwateroverlast ontstaan of overlast in de reeds bekende risicogebieden structureel ernstiger wordt zullen wij daar uiteraard deskundig onderzoek naar laten verrichten.

De meldingen die wij tot nu toe hebben ontvangen hebben echter vrijwel allemaal betrekking op lekke kelders of water in kruipruimtes als gevolg van de extreme neerslag van de laatste drie maanden. Vooralsnog gaan wij er van uit dat dit geen structurele problemen zijn en dat de eigenaren zelf hun verantwoordelijkheid nemen voor de bouwkundige staat van de woning en/of incidentele wateroverlast accepteren.

Namens burgemeester en wethouders

Gemeente Bloemendaal

023-5225555 | bloemendaal.nl | Bloemendaalseweg 158 | 2051 GJ | Overveen

Vragen 22 december 2023:

Beste griffie,

Hierbij vragen wij de onderzoeksrapporten op mbt de drinkwaterproductie in duinen.

Zoals toegelicht tijdens de presentatie op 7 maart, zijn deze onderzoeken naar toekomstige mogelijkheden voor de toename van drinkwaterproductie door Waternet en PWN nog niet gereed. Naar verwachting worden deze rapporten de komende zomer afgerond.

We verwijzen naar de brief van het college van 5 december 2023:

PWN zoekt naar mogelijkheden om meer drinkwater te produceren. **Ze heeft drie opties onderzocht** en heeft besloten om weer drinkwater gaan winnen op twee locaties: in het duingebied in Overveen en in 't Gooi. In de bijlage vindt u de brief (d.d. 17/11/23) waarin het besluit van het directieteam van PWN wordt toegelicht.

In opdracht van de gemeente Bloemendaal en PWN is er al in **2022-2023 een verkennend grondwateronderzoek gedaan in door het ingenieursbureau Aveco de Bondt**. Dit mede omdat we als gemeente ervoor willen zorgen dat er geen nadelige gevolgen zullen zijn voor de bewoners door een verandering van de grondwaterstanden als gevolg van de drinkwaterwinning. Dankzij de uitkomsten van **dit technische onderzoek** voorzien wij op dit moment geen problemen in de toekomst voor onze bewoners in het gebied direct grenzend aan het PWN-gebied. Wij onderstrepen het belang van een vervolgonderzoek waarbij 'de impact op de (bebouwde) omgeving nader moet worden vastgesteld', zoals in de aanbeveling van het rapport staat.

Het gaat ons dus om:

- Het onderzoek van en door of namens PWN

Zie bovenstaande antwoord

- Het grondwateronderzoek door Aveco de Bondt

Aveco de Bondt kijkt met de gemeente mee in de onderzoeken van PWN / Waternet. Zoals gezegd zijn de onderzoeken nog niet afgrond. Tijdens de commissie GG van 16 januari 2024 is het tussenresultaat aan u gepresenteerd.

Graag zien we dit voor de eerstvolgende cie vergadering grondgebied tegemoet.

Vragen 2 januari 2024:

Naar aanleiding van de door u gestelde vragen, onze antwoorden:

1. PWN schrijft: *Middels een hydrologisch model hebben we kunnen vaststellen dat er geen significante effecten ontstaan van diepinfiltratie op grondwaterstanden in de directe omgeving. Alleen tijdens lange innamestops is dit een aandachtspunt. Hier wordt bij een vervolg nog nader onderzoek naar gedaan.* Wat volgt uit het nader onderzoek en wat wordt bedoeld met 'geen significante effecten'.

Als PWN verder gaat met de ontwikkeling in Overveen zullen er **meer onderzoeken** gedaan worden, zoals in het rapport bij de aanbevelingen ook vermeld wordt. Dit eerste onderzoek was een verkennend

grondwateronderzoek naar de mogelijkheden voor diepinfiltratie voor drie varianten. De mogelijke effecten bij [innamestops](#) van het te infiltreren water uit de Lek (dit is bij langdurige droogte het geval door een laag rivierpeil) moeten verder onderzocht worden.

PWN gaat in het eerste kwartaal van 2024 de vervolgonderzoeken voorbereiden, die nader kijken naar de effecten op de bebouwde omgeving en natuur. Bovendien gaat PWN een pilot voorbereiden en starten langs de Winweg. De planning hiervan is nog niet bekend.

Deze vervolgonderzoeken zijn voor PWN (en uiteraard voor de gemeente) van belang bij de afweging om al dan niet diepinfiltratie toe te passen. Dat is onderdeel van het grotere geheel van de planuitwerking voor mogelijke drinkwaterproductie in Overveen in 2035, aldus PWN.

Uiteraard blijft de gemeente in nauw contact met PWN over de vervolgonderzoeken en de resultaten daarvan.

Met [geen significante effecten](#) wordt bedoeld dat er geen schommelingen in het grondwaterpeil zijn die meer dan 5 cm zijn. In technische modelstudies wordt de 5 cm contour als minimale ondergrens voor een significant effect gehanteerd.

2. [Bij nieuwbouw/verbouw is de Hemelwaterverordening van toepassing. Daar geldt dan dat hemelwater niet op het riool mag worden geloosd. De wethouder heeft tijdens de raad gezegd dat in de meeste gevallen het water gewoon via de tuin kan wegstromen. Alleen als dat niet kan, dan is er een waterbassin nodig. Wie bepaalt dan wanneer dat nodig is? Stel je hebt een grote tuin, dan geen bassin. Bij een kleine tuin wel?](#)

Bewoners moeten zelf (met aannemer en architect) bepalen wat de beste oplossing op eigen terrein is, afhankelijk van de bodemsamenstelling en de hoogte van het gemiddelde grondwaterpeil. Het is altijd maatwerk.

In een grote tuin kan het water inderdaad meestal wegstromen in de tuin. Bij kleine tuinen is dat soms niet mogelijk, want er mag geen overlast ontstaan bij burens (Burgerlijk wetboek) of afstroming naar het openbare terrein (Hemelwaterverordening). In dat geval is een berging, die dus vertraagd loost op het riool, de beste oplossing.

Overigens zal er op een klein perceel echter niet zo snel een uitbreiding van 25% van de bouwschil plaatsvinden (artikel 2 lid 3, zie Bouwbesluit).

Als het echt niet mogelijk is om een berging aan te leggen, kan er een ontheffing worden aangevraagd bij de gemeente.

Antwoord 10 januari 2024:

U vraagt ons om een overzicht van de peilbuizen en een uitdraai van de bijhorende meetgegevens. In de peilbuizen wordt permanent het grondwaterniveau gemeten. Daarvan wordt niet periodiek een uitdraai gemaakt, die functionaliteit zit niet in de applicatie. Daarom is het bijgaande rapport voor u opgesteld met overzichtskaartjes per kern en de bijbehorende meetgrafieken over 2023 per peilbuis.

16 januari

Beste Henk,

Hartelijk dank weer voor de snelle respons op onze vragen. Voor vanavond het volgende. Dit in het kader van de vernatting van de duinen agendapunt 6.

De duinrel die bij de Koeduinweg liep heeft wel degelijk bestaan. Daar is een artikel aan besteed in het blad van Ons Bloemendaal uit 2014. Dat de rel niet zou bestaan of niet meer zou stromen en niet in de legger van het hoogheemraadschap voorkomt, betekent niet dat er geen rel meer is. Uit eigen waarneming kan ik bevestigen dat er een watergang of loop is in die buurt die ook over het schoolterrein van de Van Eeghenschool loopt. En ja, er is gebouwd in de omgeving en dan kan het water niet meer weg. Ook liep de rel over het schoolplein van de Antoniuschool, maar ook daar is hij verdwenen omdat daar is gebouwd. Als je overal gaat bouwen en rellen gaat dichtgooien, dan komen er dus problemen.

Vragen 21 maart: Hebt u onderzoek gedaan naar herstel van de rel op openbaar terrein en in samenwerking met eigenaren van particuliere percelen zodat de grondwateroverlast daar wordt weggenomen? En: loopt u met de uitbreiding van de Van Eeghenschool niet juist het risico dat de grondwateroverlast elders toeneemt? Is dit geen reden voor omwonenden om een schadeclaim in te dienen als u hiervoor toestemming geeft zonder dat u eerst de uitkomst van een hydrologisch onderzoek hebt afgewacht?

Het antwoord op deze vraag maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024

Dan het argument dat dit een unieke situatie is. Niet zo uniek, want wij hebben al veel vaker gewezen op natte duinen, waar je niet meer kunt wandelen omdat voetpaden en fietspaden (deels) zijn ondergelopen. En dat is dus niet iets van de afgelopen weken maar dat was vorig jaar ook al zo. Duinen liggen hoog, er is zand, maar ook daar kan het water niet weg. Er wordt al jaren gewezen op klimaatverandering maar nu zou het dan uniek zijn? Wat is het beleid van de gemeente bij steeds meer regenval?

Het antwoord op deze vraag maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024. Deze ontwikkeling wordt door samenwerking met alle betrokken partijen opgepakt.

Vraag 3 februari 2024

Beste griffier, graag de onderstaande mail doorsturen aan wethouder Wijkhuizen. Daarbij onze vraag:

- **Goat de wethouder dit met PWN opnemen? Indien nog niet gedaan, graag zsm opnemen met PWN en koppel terug wat de reactie is van PWN plus plan van aanpak; *deze vraag maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024***
- Heeft de wethouder een overzicht, dwz een kaart van Bloemendaal met daarop aangegeven waar de klachten over grondwateroverlast vandaan komen? Zodat inzichtelijk is waar de problemen het grootst zijn?
- Hoeveel klachten totaal = aantal?

Mvrgr,

Marielys Roos

Hart voor Bloemendaal

Vraag 6 februari 2024:

In het Provinciaal beheerplan hierboven genoemd staat:

*In de Kennemerduinen is de waterwinning in 2002 gestopt door PWN ten gunste van de natuur. Het gebied heeft nog wel een functie als strategische waterreserve. In geval van een calamiteit kan er weer water worden opgepompt uit de putten die bedrijfsklaar worden gehouden. Vanwege de waterwinning zijn delen van het Natura 2000-gebied aangewezen als **grondwaterbeschermingsgebied op grond van de Provinciale Milieuverordening (PMV).***

Wat is de vraag?

Ons verzoek is om water te pompen omdat sprake is van een calamiteit. Veel mensen kampen met enorme grondwaterschade in hun huis.

Graag horen wij welke actie u hebt en gaat ondernemen om het pompen in ieder geval tijdelijk weer te hervatten.

Deze vraag maakte onderdeel uit van de op 7 maart 2024 gehouden presentatie en zal onderdeel uitmaken van de second opinion.

Vraag 6 februari:

Beste Henk,

Hierbij wil ik je namens onze fractie vragen om informatie te sturen over het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Het gaat om hetgeen besproken is in het kader van de vernatting van de duinen. In het GrondwaterBeleidsplan staat dat de ontwikkeling in de duinen moet worden gevolgd:

Volgen ontwikkeling in de duinen

De grondwaterstand in de duinen heeft veel invloed op de grondwaterstand in de bebouwde kom van de gemeenten, vooral in de gemeente Bloemendaal en in beperkte mate in Heemstede. De grondwaterstand in de duinen wordt niet alleen beïnvloed door neerslag en verdamping, maar ook door grondwaterwinning en infiltratie door de drinkwaterleiding-maatschappij en door de natuurbeheerders (denk aan vernattingsprojecten, zoals het verwijderen van vegetatie waardoor de verdamping aanzienlijk kan afnemen en de grondwaterstand kan stijgen).

Graag zien wij alle informatie/stukken/documenten/interne notities/gespreksverslagen/notulen/besluiten tegemoet over de vernattingsprojecten en het verwijderen van de vegetatie.

Wellicht beschikken de beheerders over stukken met betrekking tot verwijderde houtopstanden of het afplaggen van gronden. Overigens is dit onderwerp behandeld tijdens de informatieavond van 7 maart.

Hartelijk dank vast. Zou je me a.j.b. ook kunnen laten weten op welke termijn ik dit tegemoet kan zien? Als het te veel is om te versturen, dan kom ik graag langs om alles in te zien op het gemeentehuis.

Vraag 21 maart 2024:

Beste Henk, griffier,

Hierbij het verzoek om tijdens de eerstvolgende cie grondgebied de startnotitie te bespreken en ook de werkzaamheden van de klankbordgroep en vooral de vernatting van de duinen en de binnenduintrand. Dit gelet op de hoge grondwaterstand en de vele schademeldingen.

Na het stopzetten van de waterwinning in de duinen ten westen van Overveen, zijn er geen maatregelen uitgevoerd ter vernatting van de duinen. Ook dit maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024.

Mvrgr,

Marielys Roos

Van:

Verstuurd: vrijdag, februari 9, 2024 4:13:31 p.m.

Aan: Natuurnetwerk Zuid-Kennemerland <natuurnetwerk.ZKL@noord-holland.nl>

Onderwerp: Startnotitie gebiedsproces Zuid-Kennemerland besproken in stuurgroep

Beste leden van de klankbordgroep,

Ook al is het nieuwe jaar al even op streek, toch wil ik u graag een mooi en gezond 2024 toewensen! Een jaar waarin we elkaar weer gaan ontmoeten en onze krachten zullen bundelen om de binnenduintrand van Zuid-Kennemerland vitaal en toekomstbestendig te maken.

Met plezier mail ik u met het goede nieuws dat de stuurgroep Zuid-Kennemerland van afgelopen woensdag 7 februari zich positief heeft uitgesproken over de startnotitie 'Samenwerken aan een duurzame binnenduintrand'. In de startnotitie staat welke opgaven op het gebied afkomen, hoe ze de komende tijd willen samenwerken en hoe zij de inwoners daarbij zullen betrekken. Ook de rol van de klankbordgroep is benoemd (zie pagina 12). De startnotitie staat op [de website van de provincie](#), u leest daar ook het persbericht dat we hierover vandaag uitsturen.

In februari versturen we weer onze nieuwsbrief Gebiedsproces Zuid-Kennemerland. Mocht u zich nog niet aangemeld hebben, dan kunt u zich [hier inschrijven](#). Ook ontvangt u dan meer informatie over hoe u als lid van de klankbordgroep betrokken kan zijn bij de volgende stappen.

Rest mij u een fijn weekend toe te wensen! Voor vragen of opmerkingen over de startnotitie en/of het gebiedsproces, kunt u mailen naar: zkl-am.pplg@noord-holland.nl

Namens procesmanager Marijn Bos,

Met vriendelijke groet,

Communicatieadviseur, team Woordvoering en Communicatieadvies

| werkzaam op ma/di/do/vrij

Vraag 15 februari 2024:

Hartelijk dank voor het antwoord. We lezen dat de ene boezem niets met de andere te maken heeft, kort weergegeven.

De vraag is hoe het water uit onze boezem, dwz Rijnland, wordt weggepompt. We hebben in de duinen vlakbij Parnassia een bord gezien van Rijnland (blauw bord met daarop Rijnland Zeereep). We begrijpen dat Rijnland over oppervlaktewater gaat. Nu is het hele gebied vanaf Bleek en Berg verzopen. We hebben het van alle kanten bekeken maar het water is dus niet gezakt. Bomen sterven en het is onbegaanbaar behalve als je buiten de paden loopt. De concrete vraag is nu: gaat Rijnland dit water wegpompen? Wat doet Rijnland aan de Zeereep? En heeft het graven van de sleuf impact, dwz komt er meer zout water onder de duinen door het gebied in? Wat betekent dit voor het regenwater dat blijkbaar niet de grond in zakt?

Deze vraag maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024

Wij maken ons enorm bezorgd over de situatie. We willen echt dat er actie wordt ondernomen. Pompen aan. En ook graag willen we het samenwerken tussen Rijnland, Nationaal Park, Gemeente, PWN weten. Want wat wij zien is echt niet alleen een gevolg van regen. De duinen zijn veranderd in een meer.

Mvrgr,

Marielys Roos

Fractievoorzitter Hart voor Bloemendaal

Van: Antwoord Gemeente Bloemendaal <noreply@bloemendaal.nl>

Verzonden: donderdag 15 februari 2024 08:35

Aan:

CC:

Onderwerp: FW: Technische vragen HvB inzake invloed gemalen

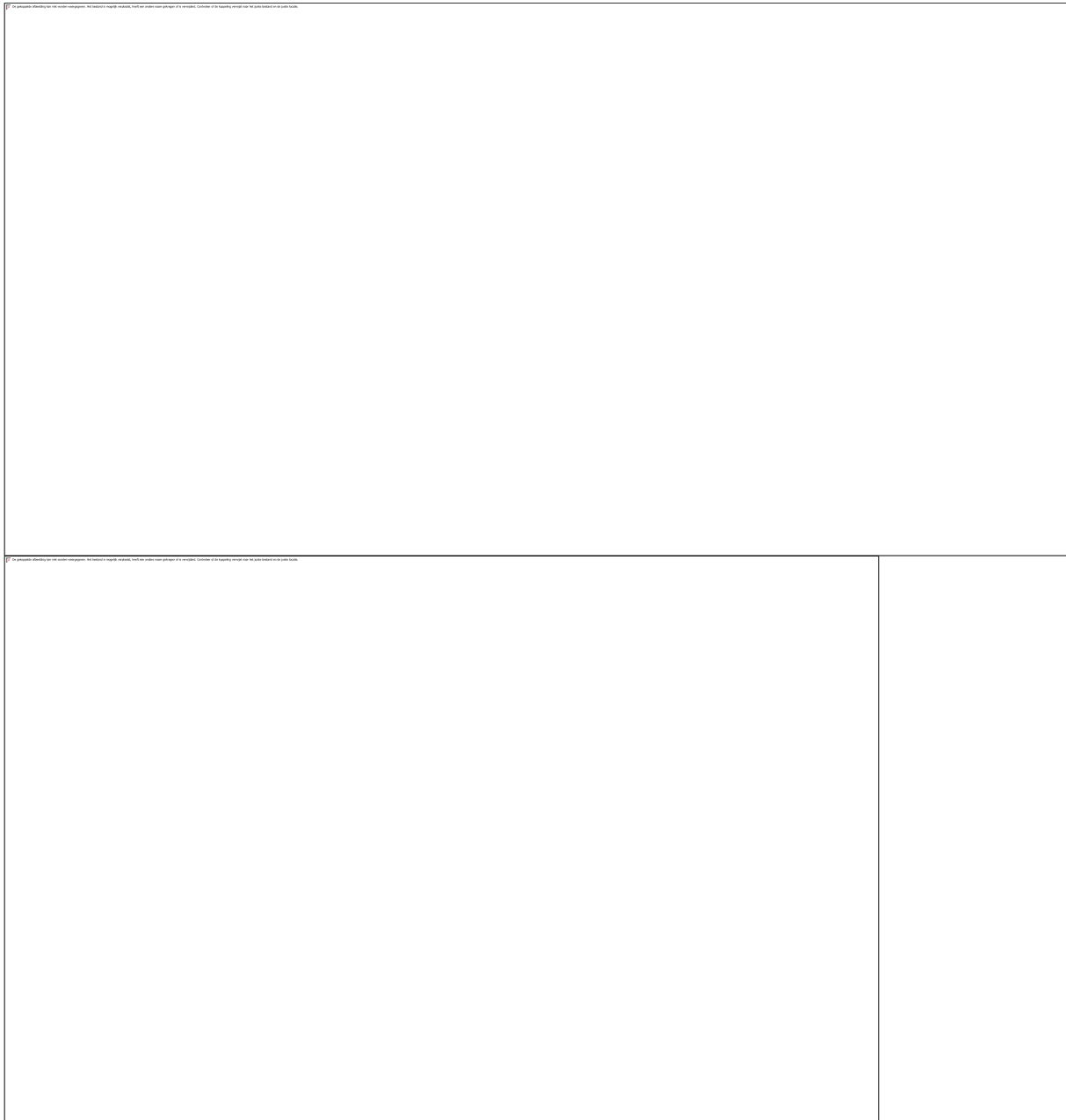
Geachte mevrouw Roos,

U hebt gevraagd of het tijdelijk stilzetten van pompen en gemalen door het Hoogheemraadschap van Rijnland, van invloed is geweest op de bebouwde omgeving van onze gemeente. Wij hebben deze vraag voorgelegd aan het Hoogheemraadschap en hieronder leest u het antwoord.

Op 2 november heeft het Noordzeekanaal een hoger peil gehad vanwege een defect bij gemaal IJmuiden van Rijkswaterstaat. Het Noordzeekanaal staat echter niet in open verbinding met de

zogenaamde boezem van Rijnland. Dit is een stelsel van kanalen, vaarten en meren dat met elkaar in verbinding staat en hiertoe behoren de meeste wateren in Haarlem en omgeving. Wij pompen met 2 gemalen, te weten Spaarndam en Halfweg water uit deze boezem op het Noordzeekanaal. Vanwege een maalstop op het Noordzeekanaal konden wij daarom op 2 november de gemalen Spaarndam en Halfweg een aantal uren niet gebruiken (de boezemgemalen Katwijk en Gouda waren overigens wel inzetbaar). In combinatie met een opstuwende zuidwestenwind heeft dit bij gemaal Spaarndam gezorgd voor een iets hoger peil van -0,55 m NAP, maar dat is nog ruimschoots binnen onze beheermarges (winterpeil voor de boezem is -0,64 m NAP). Het peil in de boezemwateren in Bloemendaal en omgeving waren overigens nog iets lager dan -0,55 m NAP (zie onderstaande grafiek). De wind had die dag overigens veel invloed op het peil. In Gouda was het boezempeil bijvoorbeeld lager dan -0,75 m NAP.

Samengevat is de conclusie dat het incident in IJmuiden niet heeft geleid tot significant hogere waterstanden in de boezem van Rijnland en dat er geen relatie is tussen dit incident en de hogere grondwaterstand in Bloemendaal.

Met vriendelijke groet,

Namens burgemeester en wethouders

Gemeente Bloemendaal

023-5225555 | [bloemendaal.nl](https://www.bloemendaal.nl) | Bloemendaalseweg 158 | 2051 GJ | Overveen

Van: Griffie Bloemendaal

Verzonden: woensdag 7 februari 2024 11:25

Aan:

Onderwerp: Technische vragen HvB inzake invloed gemalen

Geacht College van B&W,

Hierbij zenden wij u de technische vragen van mevrouw Roos van de fractie Hart voor Bloemendaal aan u door.

We doen u het verzoek de antwoorden rechtstreeks aan de vragensteller te doen toekomen met een cc aan de griffie.

Met vriendelijke groet,

Gideon Meerkerk

Commissiegriffier Bloemendaal

Van: Marielys Roos

Verzonden: dinsdag 6 februari 2024 21:24

Aan:

Onderwerp: Zo ont kwam Amsterdam bij storm Ciarán ternauwernood aan een overstroming_nrc-krant-20231116-110

Beste collega's, Beste Henk,

Zie bijlage hierbij waar een inwoner uit Aerdenhout onze fractie op attent maakte maar wellicht kennen jullie dit al.

Een paar citaten:

Op 2 november, de dag dat storm Ciarán over het land trekt, door over vloedige regenval en een storing in het sluisencomplex bij IJmuiden – bereikt het waterpeil in het IJ in de vroege ochtend een recordhoogte: -12 centimeter Nieuw Amsterdams Peil (NAP).

Amsterdam - Houthavens is ontsnapt aan een fikse calamiteit. Als de

waterschappen en Rijkswaterstaat niet snel en radicaal hadden ingegrepen, zeggen betrokkenen, was het water gegarandeerd nóg hoger gekomen –met een ongewisse uitkomst voor Amsterdam en omstreken.

...per direct de pompen en gemalen uitzetten die water lozen in het Noordzeekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal...

...in een zij-arm van het Noordzeekanaal in Velsen-Zuid staat het water inmiddels zo hoog dat tuinen van woonarken zijn ondergelopen...

... Het hoge water beweegt zich met een golf door de boezem: van IJmuiden naar Wijk bij Duurstede en terug. Heen en weer, heen en weer, zoals in een badkuip...

...zo'n snel stijgend waterpeil in de toekomst vaker voorkomen...

Graag hoor ik van de wethouder of het uitzetten van de pompen en de gemalen ook van invloed is op onze bebouwde omgeving. Misschien is de eerste gedachte dat dit wel niet zo zal zijn. Maar water legt een grote afstand af en de druk op deze omgeving is al erg groot.

Mvrgr,
Marielys Roos
Hart voor Bloemendaal

Vraag 20 februari 2024:

Beste collega's, college en griffier,

Dit is het bericht dat inwoners vandaag (20 feb 2024) krijgen van de gemeente op de melding van hun klacht (in ' uw zaak ') over grondwater dat hun huizen binnendringt:

Het is inderdaad en zeer vervelende situatie momenteel. Ik zal proberen de situatie kort uit te leggen.

In de herfst is een record hoeveelheid regen gevallen zoals wij nog niet eerder hebben mee gemaakt. Het regenwater zoekt vervolgens zijn weg de bodem in en dat heeft ervoor gezorgd dat wij in november ongekend hoge grondwaterstanden zagen ontstaan. In Aerdenhout is er een natuurlijke afvloeit van het grondwater van west naar oost, zeg maar van het duingebied naar het boezemwater van de Leidsevaart. Het grondwater stroomt door weerstand in de bodem slechts enkele tientallen tot honderden meters per dag, en het vele water blijft dan gebufferd in de bodem. Zoals ik net noemde stroomt het grondwater vanuit het duingebied af richting de Leidsevaart. Dat eerder in de duinen gevallen regenwater stroomt nu dus door de gemeente en zorgt ervoor dat de grondwaterstand ook nu nog steeds erg hoog is. Water heeft de eigenschap om naar het laagste punt te stromen. Op het moment dat u de kelder droog maakt zal het grondwater dat hoger staat daarom wederom de weg naar binnen zoeken. Op dit moment kunnen we niet anders dan geduld hebben tot het grondwater weer naar een lager niveau is gezakt. Wellicht ten overvloede; het is wel raadzaam om uw kelder voor langere termijn opnieuw waterdicht te laten maken door een erkende firma.

Wat valt op:

- Nog steeds geen actie van de gemeente. Sterker nog: nu krijgen inwoners te horen dat pompen geen zin heeft. Wat er gebeurt als mensen niet meer gaan pompen laat zich raden. Waarom schrijft de gemeente zoiets? Dit maakt mensen echt boos.

Waardeloze communicatie... *Wat is de vraag ? Kwestie maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024*

- De gemeente erkent dat het water dat we nu in de duinen zien uitzakt richting Leidsevaart. Eerder, toen onze fractie hierover vragen stelde in oktober en opnieuw november, werd dit nog ontkend.
- Er komt nog heel veel water aan. Dat betekent dat de huiseigenaren hier nog lang niet van af zijn. Dat vraagt om acute maatregelen. Wachten kan niet meer.
- De gemeente zegt dat de bron van deze ellende het regenwater is dat in 2023 is gevallen. Maar is dit ook de hele verklaring?

Er kunnen verschillende oorzaken zijn van de hoge grondwaterstand in de duinen:

a) neerslag

b) infiltratie of invoeren van gebiedsvreemd water

c) maatregelen van instanties om het water langer vast te houden

d) natuurbeheer: maaibeeld, afplaggen, ontbossing, kap, begrazing en andere natuurmaatregelen op basis van beleid (zie bijv Masterplan vernatting) <https://www.np-zuidkennemerland.nl/2090/over-het-park/duurzaam-beheer/natte-duinvalleien> In grote delen van het gebied hebben we vegetatie verwijderd.

Wij menen dus dat de neerslag van 2023 niet de enige oorzaak is waarom de mensen in onze gemeente nu zo veel schade hebben door de hoge grondwaterstand. Dit komt mede door de beheerders en plannen van beleidsmakers.

Wat ons betreft kunnen dit soort reacties op klachten niet. Mensen worden afgepoeierd. In onze motie staan zes actiepunten. Één daarvan betreft verbeterde communicatie met inwoners. Dit is geen verbetering.

Geduld? Hoeveel geduld nog? Het geduld is op.

Graag een reactie van de wethouder.

Deze kwesties maakte allen onderdeel uit van de presentatie en de toelichting op vragen op 7 maart 2024.

Mvrgr,

Marielys Roos

Hart voor Bloemendaal

Vraag 20 februari:

Beste Henk,

zijn er maatregelen getroffen om het water in de duinen langer vast te houden? In mijn eerdere mail van vandaag verwees ik naar het beheer.

Daarnaast kan het zo zijn dat het Hoogheemraadschap ook beleid heeft om water langer vast te houden. Het gaat ons om veranderingen in beleid die betrekking hebben op vernatting concreet door Hoogheemraadschap in samenwerking met PWN en evt provincie en gemeente en natuurbeheerders.

Dit in ruime zin bedoeld: hoe water wordt afgevoerd via de boezem Rijnland, drainage wel of niet aangelegd (wel in Bergen, niet hier), peilbesluit enz.

Deze kwesties maakte allen onderdeel uit van de presentatie en de toelichting op vragen op 7 maart 2024.

Mvrgr,

Marielys Roos

Hart voor Bloemendaal

Antwoord 21 februari:

In antwoord op de door u gestelde vragen kunnen wij u het volgende antwoorden:

De peilbuisgegevens uit de omgeving van villa Tetterode maken geen onderdeel uit van het gemeentelijk meetnet.

U hebt ons voorts gevraagd waar in de gemeente de klachten van wateroverlast vandaan komen. Eveneens heeft u gevraagd of er een kaart is waarop staat aangegeven waar de gemeente drainage heeft liggen.

Wij kunnen u vanwege privacy regels geen kaart sturen waarop de adressen MET GEMELDE wateroverlast staan ingekleurd. Wel kunnen we u aangeven dat het meldingen betreft vanuit de hele gemeente en niet specifiek uit een wijk.

De meldingen komen vooral uit de dorpen Bloemendaal (15 meldingen), Overveen (35) en Aerdenhout (24).

Uit Bennebroek (2) en Vogelenzang (1) ontvangen we weinig klachten van wateroverlast in de woning.

Voorts hebben wij een kaart laten maken waarop de gebieden waar drainage aanwezig is staan ingekleurd. Deze is als bijlage bijgevoegd.

Nieuwe vragen 29 februari 2024:

- Wie (welke instanties) is/zijn verantwoordelijk voor het oppervlaktewater en het grondwater in het Nationaal Park? *Zie presentatie 7 maart, een van de laatste sheets*
- Is hydrologisch onderzoek beschikbaar over Nationaal Park en AWD? *Onderzoek toekomst waterwinning loopt*
- Hoe wordt het oppervlaktewater van Aerdenhout ten westen van de lijn Spiegelenburg kwartier gemanaged? Wij zien geen gegevens van Rijnland over dit deel van Aerdenhout; *Zie presentatie 7 maart*
- Hoeveel hectare bos, struiken zijn er verwijderd in het Nationaal Park? *Zie presentatie 7 maart en de naar aanleiding daarvan die avond gegeven antwoorden*
- Waarom zijn er geen gegevens te vinden over het water op de site van Rijnland over het Nationaal Park? *De site van HRR is niet onze verantwoordelijkheid*
- Waarom wordt er niet actiever gepompt door Rijnland zodat het water uit onze gemeente wordt geloosd? *Zie eerder antwoord HRR / presentatie 7 maart 2024*
- In de peilbuis in het Nationaal Park van eind oktober 2023 stond het grondwater al in het gelevelak: risico voor bebouwde omgeving, drangwater. Waarom is daar door PWN geen actie op ondernomen of door Rijnland; *Zie presentatie 7 maart 2024*
- Hoeveel subsidie (ook EU) is er verkregen voor vernatting van duinen en van wie aan wie? *Na het stopzetten van de waterwinning in de duinen ten westen van Overveen, zijn er geen maatregelen uitgevoerd ter vernatting van de duinen. Ook dit maakte onderdeel uit van de presentatie op 7 maart 2024.*

Vragen 17 maart:

Van: Marielys Roos

Verzonden: zondag 17 maart 2024 13:20

Aan:

Onderwerp: interview Henk Wijkhuisen in B-magazine

Beste collega's, college,

Van een inwoner ontving ik deze foto's van het interview in B-Magazine met Henk Wijkhuisen. Opvallend is dat de wethouder daarin uitspraken doet die niet worden onderbouwd en ook vooruitlopen op onderzoek waar hij zelf aan refereert. Ik noem enkele voorbeelden:

- pompen helpt 'waarschijnlijk' niet zegt de wethouder. Hoe weet hij dat?
- De uitleg die hij zelf geeft:
  - (a) pompen lost niks op omdat het water in de hogere grondlagen zit (?),
  - (b) er onderzoek wordt gedaan naar infiltratie (?) en
  - (c) alleen oppompen om het af te voeren wil je niet vanwege voorkoming van paalrot (?).
 Het is voor de lezer niet meer te volgen. De samenhang ontbreekt en het een is geen logische verklaring voor het ander;
- Ook nu weer wordt het onderzoek genoemd naar diepinfiltratie vanuit de Lek. Maar, infiltratie zou geen effect hebben op de grondwateroverlast in de huizen want de schade komt door het grondwater uit hogere grondlagen? Zeg het maar...
- Het derde argument verbaast in zoverre dat de peilbesluiten altijd gericht zijn op het voorkomen van paalrot. Dat zou betekenen dat er tussentijds een ander peilbesluit is genomen, nl waardoor kennelijk de grondwaterstand is verhoogd met dat doel?
- De extreme neerslag wordt genoemd. De wethouder weet ook dat Aveco eerder onderzoek deed. De uitslag was tien jaar geleden ook al dat sprake was van een incident. We weten wel beter. Er valt meer neerslag in korte tijd en dat is een trend;
- 'maar heel eerlijk, onze mogelijkheden zijn beperkt' zegt de wethouder. Dat is misleidend. Natuurlijk kan de gemeente samen met de andere partners dit probleem oplossen. Dat is eerder ook gelukt.
- Wat is het alternatief wethouder? Ik wil er wel even heel duidelijk op wijzen dat de eigenaren van de panden in Aerdenhout niet van plan zijn om het getreuzel af te wachten. Ze kunnen zich dat niet veroorloven en zijn nu en masse bezig om het grondwater weg te pompen. Duizenden kuub schoon grondwater elke dag zo het riool in.
  - Is dat de bedoeling? Intussen sterven bomen, eerst door te veel water, straks door te weinig. Als je door Aerdenhout loopt dan hoor je het water kolken in het riool. Iedereen werkt voor zichzelf en zorgt dat het huis droog blijft, maar dit is natuurlijk geen structurele oplossing. Dit is een taak voor de overheid. Loop niet weg voor die taak;
- De wethouder zegt: de gemeente onderzoekt of het meetsysteem voor het grondwater kan worden verfijnd. Dus terwijl de mensen te horen krijgen dat het model goed werkt (Aveco de Bondt) en de peilbuizen in de Kennemerduinen grotendeels zijn dichtgezet (!?) want die hebben we niet meer nodig (PWN), wordt toch onderzocht of het meetsysteem functioneert? Dit terwijl iedereen kan zien dat het niet goed werkt. De duinen staan boordevol water en dat loopt de huizen binnen. Het is PWN die daar zelf voor waarschuwt met een bord dat bij een van de twee resterende peilbuizen staat in de Kennemerduinen. Overigens heeft Gerard Metselaar al de noodklok bij de wethouder geluid toen hij op 12 oktober 2023 foto's nam van de stand van het grondwater in de duinen. Het water stond zo hoog dat er direct risico was voor de huizen. Maar ach, dat werd terzijde geschoven. Het was niet waar, er was geen risico enz. En dit terwijl het toen nog gewoon droog stond in de duinen en de 'extreme en incidentele' neerslag nog moest vallen...

Hoewel dit interview is afgenomen VOOR de presentatie op 7 maart, komt de inhoud overeen, in verkorte vorm, met hetgeen tijdens de prestatie is toegelicht. Wij hebben dan ook daaraan niets te toevoegen en gaan over tot, conform de aangenomen motie, het laten houden van een onderzoek / second opinion.

Kortom: of het vertrouwen met dit interview een opkikker heeft gekregen, daar bestaat wel enige twijfel over. Is Henk Wijkhuisen nog wel de juiste man op de juiste plek? Juist omdat we dit toch uit en te na hebben besproken en hij maar blijft volharden in tegenstribbelen i.p.v. de schouders eronder en te zorgen dat we worden verlost van het vooruitzicht van jaarlijks terugkerende hoge grondwaterstanden. Een nachtmerrie die moet worden gestopt. Aan de collegepartijen en het college bij deze het dringende verzoek om toch eens na te gaan denken over een andere taakverdeling want dit interview laat opnieuw zien dat de wethouder er geen zin in heeft.

Mvrgr,

Marielys Roos
Fractievoorzitter Hart voor Bloemendaal

Nb: aan de griffie het verzoek dit op te nemen op de LIS

Van: Marielys Roos
Verzonden: zondag 17 maart 2024 17:24
Aan: Onderwerp: verzoek tot agendering

Beste collega's, college,

Toch nog twee punten die ik hier aanstip waar mijn bezorgdheid met het uur toeneemt:

1. Zie mededeling van Henk Wijkhuizen in het interview: 'Zelfs al zouden we de pompen in de duinen weer aanzetten, dan lost dat het probleem in de hogere grondlagen waarschijnlijk niet op. Er wordt wel onderzoek gedaan naar het infiltreren en later weer oppompen van water maar alleen oppompen om af te voeren is geen optie'.

Dit is niet alleen tegenstrijdig, het is ook voorbarig. Het onderzoek is nog gaande volgens de wethouder. Dit brengt mij op de verontrustende gedachte: **is er soms al sprake van diepinfiltratie? Waarom die diepere grondlagen en infiltratie hierin noemen als dat nog niet gebeurt en de onderzoeksresultaten niet bekend zijn???**

Zoals hierboven toegelicht en tijdens de presentatie en de naar aanleiding daarvan gestelde vragen, neen

2. Wat is de scope van het onderzoek van Aveco de Bondt geweest? Dat we daar nog steeds op aan het wachten zijn, geeft te denken. Diverse keren is hiernaar gevraagd en niet alleen door ondergetekende. Waarom krijgen wij dit niet? Dit is toch ook belangrijk voor het vervolg? Maar allemaal uitspraken doen in B-Magazine?

De opzet van het onderzoek is bekend gemaakt op een van de eerste sheets van de gehouden presentatie op 7 maart 2024. Bijgevoegd treft u voorts het getekende opdrachtformulier aan.

Eigenlijk zouden we een extra raadsvergadering moeten inlassen voor deze week zodat we de wethouder hierover kunnen bevragen. Wie doet mee?

Mvrgr,

Marielys Roos
Hart voor Bloemendaal

Vraag 21 maart:

Wat is het advies aan inwoners met een zwembad waar grondwateroverlast speelt: zwembad vol water of juist leegpompen? Wij krijgen verontruste bewoners aan de lijn die zich afvragen of het zwembad door de grondwaterdruk omhoog wordt gedrukt. Graag advies richting bewoners per BRIEF.

Iedere bewoner die zich wendt tot de gemeente, wordt uitvoerig telefonisch te woord gestaan. Het lijkt ons niet nuttig een algemene brief naar al onze inwoners te sturen over deze specifiek vraag. Bij ons is niet bekend op welke inwoners u in deze vraag doelt

Vragen 21 maart:

Van: Marielys Roos

Verzonden: donderdag 21 maart 2024 13:46

Aan:

Onderwerp: Van Eeghenschool uitbreiding

Beste griffie,

Nav de beantwoording de onderstaande vragen voor de commissie grondgebied 2 april as en daarbij ook het verzoek deze mail op de LIS te plaatsen:

De rel ontspringt niet ten oosten van de school maar op Groot Bentveld. De rel moet weer vrij worden gemaakt, duikers aangebracht enz. Althans, dat zou zo maar kunnen en daarover moet eerst onderzoek plaatsvinden. Second opinion dus waar wij om hebben gevraagd in de motie. Gaat de wethouder zonder onderzoek naar de rel bouwen in het gebied waar de rel loopt? Want een rel kan ook ondergronds lopen. Bouwen in een gebied met een rel is niet zonder risico en kan zelfs de problematiek van grondwater in dit deel van Aerdenhout verergeren. Wij wijzen de gemeente op de grondwaterzorgplicht. Bent u bereid eerst de second opinion af te wachten voordat u akkoord gaat met de bouwactiviteiten en geld ter beschikking stelt?

Deze kwestie was onderdeel van de op 7 maart 2024 gehouden presentatie

- **In het voorstel staat:** Het beoogde effect is de capaciteit van de Van Eeghenschool in lijn brengen met het aanwezige (en toekomstige) leerlingenaantal. ...
De uitbreiding van de Van Eeghenschool is een zaak die al een aantal jaren loopt. Het betreft een relatief kleine uitbreiding (ca. 200 m²), **maar aard/licging van het gebouw maken uitvoering redelijk gecompliceerd**. Dit is ook de reden dat er een aanvullend budget – bovenop de normvergoeding – beschikbaar is gesteld.
Uitvoering heeft enige vertraging opgelopen vanwege een op verzoek van de gemeente uitgevoerd onderzoek naar gezamenlijke huisvesting van SAB en Van Eeghenschool op het terrein van laatstgenoemde school.
De uitbreiding maakt het noodzakelijk enkele groepen tijdelijk elders te huisvesten. Noodlokalen zijn een optie. Medegebruik van bijv. de Vondelschool is dat echter ook; het schoolbestuur is hierop geattendeerd. Hierover wordt u te zijner tijd geïnformeerd. De intentie

is om in de meivakantie te starten met de uitvoering. De werkzaamheden zouden dan rond de jaarwisseling '24/'25 moeten zijn afgerond.

Vier vragen:

1. Aard en ligging: wat wordt hiermee bedoeld? Eur 460.000 extra budget ivm de aard en ligging. We horen graag waarom dit zo is en wat dit consequenties heeft voor de bouw plus of de raad dit budget heeft goedgekeurd;
2. Het leerlingenaantal van de Van Eeghenschool daalt van 213 naar 136. Waarom dan een uitbreiding?
3. En wat gebeurt er met SAB? Komt SAB wel bij van Eeghenschool of bij de Vondelschool?
4. Tot slot een technische vraag die voor 2 april beantwoord kan worden: kopie sturen van onderzoeksrapport SAB/Van Eeghenschool.

Wij worden niet geïnformeerd over het uitvoeren van de motie over SAB en dat stelt ons zeer teleur. Keer op keer wordt er informatie niet tijdig of zelfs helemaal niet verstrekt. Wij vinden de uitgaven voor onderwijshuisvesting een serieuze kwestie en het raakt alle scholen in onze gemeente en de financiële stabiliteit van Bloemendaal. Het is verbazingwekkend dat wij steeds opnieuw bevestigd zien dat het college niet een pas op de plaats maakt met investeringen en de uitgaven blijven stijgen enz totdat het IHP is vastgesteld. Het IHP is de basis op grond waarvan het debat hierover kan worden gevoerd in de raad.

Mvrgr,

Marielys Roos

Hart voor Bloemendaal

Van: Antwoord Gemeente Bloemendaal

Verzonden: donderdag 21 maart 2024 08:58

Aan: Roos-Andriessse, Marielys

CC: Griffie Bloemendaal]

Onderwerp: beantwoording vragen

Geachte mevrouw Roos,

U stelde technische vragen over de voorgenomen uitbreiding van de Tyo van Eeghenschool aan de Van Lennepweg. Hieronder en in de bijlage treft u onze antwoorden aan.

Kun je ons toesturen het collegebesluit en het collegevoorstel met toelichting en motivering inzake uitbreiding Van Eeghenschool, zie: [Gemeentebld 2024, 100693 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#).

Het collegevoorstel met -besluit van 5 maart jl. is bijgevoegd.

Daarbij dan ook de vraag: houdt het college rekening met de rel die over dat terrein loopt en de grondwaterproblematiek. Deze vraag graag separaat beantwoorden. De twee stukken ontvangt onze fractie graag voor as vrijdag. Het is belangrijk dat we dit met enige spoed ontvangen.

De duinrel ontspringt aten oosten van de school. De uitbreiding vindt plaats aan de noordoostzijde ter plaatse van de huidige entree van de school. De uitbreiding heeft daarom geen effect op de duinrel.

Vervolgfragen kunt u richten aan de griffie, GriffieBloemendaal@bloemendaal.nl

Antwoorden op dit emailadres is niet mogelijk.

Met vriendelijke groet,

Namens burgemeester en wethouders

Gemeente Bloemendaal

023-5225555 | bloemendaal.nl | Bloemendaalseweg 158 | 2051 GJ | Overveen

Vraag 21 maart Aveco onderzoek Landje van Patna in Bloemendaal-Dorp: kopie van het onderzoeksrapport graag zsm voor 2 april toesturen aan de raad.

Het onderzoeksbureau is nog bezig met de uitvoering. Het rapport is nog niet beschikbaar

Van:

Verzonden: donderdag 21 maart 2024 11:25

Aan:

Onderwerp: Uitzonderlijk beeld: water in duingebied stond in honderd jaar niet zo hoog / onbegaanbare paden per eind maart 2024 nog steeds

Hallo Marielys,

Heel recent publieke informatie over grondwater problemen die er NU zijn , terwijl het sinds begin februari het nagenoeg niet meer regent !

RADIO 1 20 maart:

[Hoe komt het dat het water zo hoog staat in de duinen? | NPO Radio 1](#)

(eerste opname minute 1:10-4:23) 1 miljard Kub water staat er nu nog als zoetwaterbel in de Kennemer duinen die via grondwater aan oppervlakte blijft komen, waardoor ook de vogels voorrang krijgen op natuur recreant die niet op de paden kan blijven die tot 70cm diep vol water staan nog steeds ! denk niet dat dit bij een "normaal" natuurlijke omgeving hoort, maar gewoon een nieuw fenomeen is ivm global warming (man made) dus actie door te pompen hele zomer door dat zogenaamde rietje waar PWN het over heeft iedere keer. (als er geen extra pomp capaciteit in de duinen komt, moeten ze ook in de zomer doorpompen is mijn advies)

PWN onbegaanbare paden per eind maart 2024

<https://www.np-zuidkennemerland.nl/29815/nieuws/update-begaanbare-en-onbegaanbare-paden-door-hoogwater>

en

Uitzonderlijk beeld: water in duingebied stond in honderd jaar niet zo hoog

<https://nos.nl/l/2513558>

Groet,

Met vraag aan wethouder wat hij hieraan gaat doen in het Nationaal Park ZK.

De beheerders van het NPZK zijn gezamenlijk op zoek naar een duurzame oplossing voor de ondergelopen fiets-/voetpaden. Er wordt een studie gedaan naar het al dan niet verhogen of verplaatsen van fiets-/voetpaden. De beheerders vinden het belangrijk dat het park toegankelijk blijft voor recreatie.

Want de wethouder zit in het bestuur van het Nationaal Park, hij zit ook in het ondersteunend orgaan dat plannen/beleid maakt en hij vertegenwoordigt Bloemendaal in het NPZK omdat het park ook op Bloemendaals grondgebied ligt.

Daarnaast de vraag: overdachtsakte plus afspraken (koop contract). De overdracht voor EUR 1 zal niet zomaar gedaan zijn maar daar liggen afspraken aan ten grondslag die wij willen kennen.

Wij vragen deze informatie op bij het oud archief.